

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Aleše Roztočila a soudců Mgr. Petry Weissové a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobkyně: **A. A.**, zast. Mgr. Gabrielou Kopuleťou, advokátkou, se sídlem Havlíčkova 1043/11, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 12. 2017, č. j. OAM-185/LE-BE01-BE04-PS-2017, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 2. 2. 2018, č. j. 52 A 1/2018 - 23,

t a k t o :

- I. Rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 2. 2. 2018, č. j. 52 A 1/2018 - 23, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.
- II. Ustanovené zástupkyni žalobkyně Mgr. Gabriele Kopuleté, advokátce, **se přiznává** odměna a náhrada hotových výdajů za řízení o kasační stížnosti v částce 6.800 Kč, která jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Žalovaný v záhlaví uvedeným rozhodnutím zajistil žalobkyni v zařízení pro zajištění cizinců podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“); dobu trvání zajištění stanovil ve smyslu § 46a odst. 5 téhož zákona do 15. 4. 2018.

II.

[2] Žalobkyně podala proti rozhodnutí žalovaného žalobu u Krajského soudu v Praze (dále jen „krajský soud“), který ji shora označeným rozsudkem zamítl.

[3] K žalobní námitce, že žalobkyně je zranitelnou osobou, neboť byla nucena k poskytování sexuálních služeb, což měl žalovaný i bez jejího tvrzení náležitě prověřit, krajský soud uvedl, že v žalobě obsažený příběh žalobkyně o odjezdu z vlasti a sexuálním otroctví v Itálii neodpovídá zjištěním získaným v řízení vedeném Policií České republiky, Krajským ředitelstvím policie Plzeňského kraje, odboru cizinecké policie, oddělením pobytové kontroly, pátrání a eskort (dále jen „OPKPE Plzeň“). Žalovaný, který v napadeném rozhodnutí vycházel z těchto zjištění, proto neměl důvod se domnívat, že je žalobkyně zranitelnou osobou. Podle krajského soudu neobstojí ani argumentace, že žalovaný měl tuto skutečnost prověřit již na základě toho, že žalobkyně je státní příslušnicí Nigerijské federativní republiky a pochází z města Benin City. Žalobkyně k dotazu žalovaného při osobním pohovoru na průběh její cesty z vlasti na území České republiky, zdravotní stav a důvody žádosti o mezinárodní ochranu měla možnost uvést všechny skutečnosti, které pokládala za potřebné; nenaznačila však žádné potíže a pouze potvrdila dosavadní zjištění OPKPE Plzeň. Žalovaný tudíž nepochybil, vycházel-li z dosavadních skutkových zjištění OPKPE Plzeň potvrzených výpovědí žalobkyně při osobním pohovoru. Žalovaný tedy ke zjištění skutkového stavu vynaložil veškeré možné úsilí, které po něm bylo možné v řízení rozumně požadovat.

[4] Podle krajského soudu ani Zpráva o stavu obchodování s lidmi v České republice za rok 2016 nezakládala žalovanému důvod k tomu, aby pojal podezření, že žalobkyně mohla být subjektem obchodu s lidmi, neboť z ní neplyne, že by ženy pocházející z Nigerijské federativní republiky byly častými subjekty obchodu s lidmi. Zprávu „*Transnational Trafficking and the Rule of Law in west Africa: A Threat Assessment*“ z roku 2009 krajský soud nepovažoval za dostatečně aktuální. Ke zprávě nevládní neziskové organizace La Strada Česká republika, o. p. s. ze dne 1. 2. 2018, krajský soud nepřihlédl pro nevěrohodnost.

[5] Podle krajského soudu postupoval žalovaný správně, zajistil-li žalobkyni podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu, neboť ze správního spisu je zřejmé, že žalobkyně podala žádost o mezinárodní ochranu v zařízení pro zajištění cizinců účelově s úmyslem vyhnout se hrozícímu vyhoštění.

[6] Krajský soud nepřisvědčil ani žalobní námitce, že žalovaný nezhodnotil možnost uplatnění zvláštních opatření ve smyslu § 47 zákona o azylu. V napadeném rozhodnutí žalovaný uvedl, že jeho závěr o neúčinnosti zvláštních opatření byl založen na tom, že se žalobkyně prokazovala padělaným dokladem občana Italské republiky, nerespektovala právní pořádek Evropské unie a jednala účelově s cílem vyhnout se zajištění a vyhoštění, nikoliv získat ochranu před pronásledováním.

[7] Krajský soud nepřisvědčil ani žalobní argumentaci týkající se délky zajištění. Napadeným rozhodnutím stanovenou lhůtu shledal zcela přiměřenou a žalovaným řádně odůvodněnou.

III.

[8] Stěžovatelka nyní rozsudek krajského soudu napadá kasační stížností z důvodů podle § 103 odst. písm. a), b) a d) s. ř. s. Navrhuje napadený rozsudek, jakož i napadené rozhodnutí, zrušit a vrátit věc žalovanému k dalšímu řízení.

pokračování

[9] Stěžovatelka především namítá, že se krajský soud měl zabývat jí uváděnými skutkovými tvrzeními, že se stala a je obětí sexuálního násilí a obchodu s lidmi a nesouhlasí se závěrem krajského soudu, že žalovaný se těmito skutečnostmi zabývat nemusel, jelikož je stěžovatelka neuvedla ve správním řízení. To by jí totiž nemělo být přičítáno k tíži s ohledem na to, že byla obětí sexuálního vykořisťování a obchodování s lidmi (což doložila u krajského soudu zprávou nevládní neziskové organizace La Strada Česká republika, o. p. s. ze dne 1. 2. 2018); mnohé studie totiž prokazují, že takové osoby žijí pod silným psychickým tlakem, jsou nedůvěřivé, vyznačují se sníženou dynamickou reakcí, projevují malou účast vůči dění kolem sebe a jejich motivem k neoznámení či zatajování informací (např. o pachatelích sexuálního vykořisťování) je obava z průběhu trestního či jiného řízení, kdy je oběť často konfrontována otázkami, které v ní mohou vyvolat obavu a pocit nespravedlnosti či v ní opětovně vyvolat zraňující zážitky a situace. Stěžovatelka je tudíž toho názoru, že se měl krajský soud odchýlit od § 75 odst. 1 s. ř. s. a přihlídnout i ke skutečnostem, které sice vyšly najevo až pod vydání napadeného rozhodnutí, ale jsou relevantní z hlediska posouzení oprávněnosti zajištění stěžovatelky s ohledem na § 46a zákona o azylu. Krajský soud podle stěžovatelky pochybil i v tom, že vyhodnotil jí označené a předložené důkazy jako nevěrohodné a v řízení k nim nepřihlédl.

[10] Stěžovatelka dále v kasační stížnosti nesouhlasí s žalovaným ani s krajským soudem v tom, že bylo zcela na ní, aby již ve správním řízení uvedla všechny rozhodné skutečnosti. Uvádí, že zákon o azylu klade důraz na ochranu zranitelných osob a stanovuje konkrétní podmínky, za kterých lze zranitelnou osobu zajistit, přičemž základním předpokladem pro správný postup podle § 46a odst. 3 zákona o azylu je náležité zjištění skutkového stavu a ověření, zda je žadatel o mezinárodní ochranu zranitelnou osobou či nikoliv. Podle stěžovatelky bylo především povinností žalovaného, aby její tvrzení prošetřil a posoudil všechny relevantní skutečnosti a okolnosti; aby aktivně zkoumal, zda stěžovatelka není obětí obchodování s lidmi či osobou, která byla podrobena jiným vážným formám psychického, fyzického nebo sexuálního násilí. Krajský soud tedy podle stěžovatelky pochybil, neboť i přes vytýkané vady napadené rozhodnutí nezrušil a ztotožnil se s ním, aniž by se řádně vypořádal s žalobními námitkami; tedy řádně nepřezkoumal, zda žalovaný dostatečně zjistil skutkový stav.

IV.

[11] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že napadené rozhodnutí považuje za přezkoumatelné a zákonné; to ostatně potvrzuje i krajský soud v napadeném rozsudku, se kterým se žalovaný plně ztotožňuje. Jelikož kasační námitky jsou totožné s žalobní argumentací, ke které se již žalovaný vyjádřil ve vyjádření k žalobě ze dne 25. 1. 2018, a rovněž se jí řádně zabýval krajský soud v napadeném rozsudku, odkazuje žalovaný na tyto písemnosti. Navrhuje přitom zamítnutí kasační stížnosti.

V.

[12] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[13] Kasační stížnost je důvodná.

[14] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek i řízení jemu předcházející a dospěl k závěru, že je dán stěžovatelkou namítaný důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., spočívající v jiné vadě řízení před soudem, jež mohla mít vliv na zákonnost rozhodnutí. Tu spatřuje kasační soud konkrétně v tom, že krajský soud vyslovil závěr o nevěrohodnosti stěžovatelkou navrhovaného důkazu - zprávy nevládní neziskové organizace La Strada Česká republika, o. p. s. ze dne 1. 2. 2018 (dále jen „zpráva organizace La Strada“), aniž by tento důkaz při jednání provedl.

[15] Z judikatury správních soudů vyplývá, že hodnocení důkazů je myšlenková činnost, kterou je provedeným důkazům přisuzována hodnota závažnosti (důležitosti) pro rozhodnutí, hodnota zákonnosti a posléze hodnota pravdivosti (věrohodnosti). Provedení důkazu nelze odmítnout s tím, že od něj nelze očekávat potvrzení pravdivosti tvrzené skutečnosti (např. nevyslechnutí navržených svědků s poukazem na propojenost s účastníkem), neboť nelze předem hodnotit pravdivost a věrohodnost důkazů, které nebyly provedeny. Jsou-li zjištěny skutečnosti, které mohou ovlivnit svědkovu věrohodnost (např. poměr k účastníkům), neznamená to nezpůsobilost svědčit; tyto okolnosti vezme soud v úvahu při hodnocení svědkovy výpovědi. Důvodem k tomu, aby soud odmítl provést navržený důkaz, tedy nemůže být jeho nevěrohodnost. Závěr o věrohodnosti důkazu je již součástí jeho hodnocení, přičemž nelze hodnotit důkaz, který nebyl proveden (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 6. 2007, č. j. 7 Afs 128/2006 - 67, ze dne 15. 4. 2011, č. j. 5 As 33/2010 - 93, nebo ze dne 31. 7. 2018, č. j. 9 As 183/2017 - 41).

[16] Pro úplnost je třeba uvést, že rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 2. 5. 2017, č. j. 10 As 24/2015 - 71, připustil možnosti, kdy je možné odmítnout provedení důkazu na podkladě nevěrohodnosti nebo irelevantnosti navrhovaných důkazů. Konkrétně uvedl, že „[d]ospěje-li [krajský soud] k závěru, že správní orgán své povinnosti zjistit skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, dostál, může [...] nově uplatněná žalobní tvrzení ve světle takto zjištěného skutkového a právního stavu věci shledat irelevantními (tj. soud zjistí, že s řízením nijak nesouvisí a nejsou pro jeho výsledek podstatná nebo jsou zcela nadbytečná) nebo nevěrohodnými (tj. soud jejich pravdivosti ve světle dostatečně zjištěného skutkového stavu věci neuvěří) a nově vznesené důkazní návrhy k jejich prokázání jako nadbytečné odmítnout. Tyto své závěry však krajský soud musí vždy náležitě odůvodnit.“

[17] O takovou situaci se však v právě posuzovaném případě nejednalo. V napadeném rozsudku krajský soud pouze stručně uvedl, že ke zprávě organizace La Strada nepřihlédl, neboť ji považuje za nevěrohodnou, jelikož se opírá pouze o pohovor se stěžovatelkou, která se v průběhu celého správního řízení, kdy měla možnost objasnit všechny okolnosti svého případu, nezmínila o tom, že se stala obětí obchodování s lidmi a byla podrobena psychickému, fyzickému a sexuálnímu násilí.

[18] Jak výše uvedeno, závěr o věrohodnosti důkazu je již součástí jeho hodnocení, přičemž nelze hodnotit důkaz, který nebyl proveden. Podle § 129 odst. 1 o. s. ř. použitého přiměřeně podle § 64 s. ř. s. se důkaz listinou provede tak, že ji nebo její část při jednání předseda senátu přečte nebo sdělí její obsah, případně předloží účastníkům k nahlédnutí, je-li to postačující. V dané věci není sporu o tom, že krajský soud použil stěžovatelkou

pokračování

předloženou zprávu organizace La Strada jako důkazního prostředku, neboť v odůvodnění napadeného rozsudku z ní citoval a provedl rovněž její hodnocení (se závěrem o její nevěrohodnosti). V takovém případě však měl krajský soud v souladu s § 77 odst. 1 s. ř. s. nařídít jednání a u tohoto jednání důkaz, jenž následně hodnotil, provést. Tak však v souzené věci nepostupoval. Tím se dopustil vady řízení, jež mohla mít vliv na zákonnost jeho rozhodnutí ve smyslu § 103 odst. písm. d) s. ř. s.

VI.

[19] Na základě výše uvedených skutečností Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). V něm je krajský soud vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.). Krajský soud tedy znovu uváží o stěžovatelkou navrženém důkazu, a za předpokladu, že jej hodlá jakkoliv hodnotit, učiní tak teprve poté, co tento důkaz provede u nařízeného jednání.

[20] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

[21] Stěžovatelce byla usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 3. 2018, č. j. 4 Azs 62/2018 - 27, ustanovena pro řízení o kasační stížnosti zástupkyní Mgr. Gabriela Kopuleťá, advokátka. Podle § 35 odst. 10 s. ř. s. ve spojení s § 120 téhož zákona platí v takovém případě její hotové výdaje a odměnu za zastupování stát. Ustanovené zástupkyni stěžovatelky Nejvyšší správní soud přiznal odměnu za dva úkony právní služby ve výši 3.100 Kč spočívající v sepisu převzetí věci a doplnění kasační stížnosti, a to podle § 7 bod 5., § 9 odst. 4 písm. b) a d) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif). Nejvyšší správní soud dále přiznal zástupkyni stěžovatelky paušální náhradu hotových výdajů ve výši 600 Kč související s výše uvedenými úkony právní služby podle § 11 odst. 1 písm. d) a § 13 odst. 4 advokátního tarifu. Ustanovená zástupkyně nedoložila, že je plátkyní daně z přidané hodnoty. Zástupkyni stěžovatelky se tedy přiznává odměna a náhrada hotových výdajů za řízení o kasační stížnosti v celkové výši 6.800 Kč. Tato částka jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. června 2019

Mgr. Aleš Roztočil
předseda senátu